

טשענאטאכאווער

Sw. Anny 19

רעדאקציע און אדמיניסטראציע:

ערשטע אלעע נר. 6. — טעלעפאן נר. 22-01

ערשיינט יעדען פרייטאג.

אנגאנסען-פרייז פאר א מילימעטער שורה:

פארן טעקסט 40 גראשען נאכין טעקסט 20 גראשען

אין טעקסט 60 גראשען.

די ערשטע און לעצטע זייט האלט 8 אנאנסען שפאלטען.

Częstochowa, Piątek 28 kwietnia 1939

ליכט-צינדען 6,40

פרייטאג פ' אחרי וקדושים פ' אייר תרצ"ט

OBYWATELE ŻYDZI!

Zbliża się termin zakończenia subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Kto z Was jeszcze nie subskrybował, niechaj nie zwleka i spieszy do kas naszej placówki.

UDZIAŁOWCY!

Obowiązkiem każdego z Was jest natychmiastowa

subskrypcja Pożyczki Przeciwlotniczej w

Banku Spółdzielczym Przemysłowców i Kupców

w Częstochowie, ul. Panny Marii 22 (gmach własny).

Kasy Banku czynne codziennie od godz. 9-ej do 19-ej.

w niedzielę i w środę 3 maja od godz. 10-ej do 18-ej.

טהו היינט דאס, וואס די דארפסט מארגען טהו!

(וועגען דער סובסקריפציע פאר דער לופט-פערטיידיגונג)

שוין היינט, וועט דיין מתנה זיין פון א דאפעלטען ווערט.

די יודישע בעפעלקערונג אין פוילען, נישט קוקענדיג אויף קיין שום זאך, בעטייליגט זיך און וועט זיך אקטיוו בעטייליגען אין דער סובסקריפציע.

און דעריבער ווילען מיר טאקי דאס מאל אויך זענען צו דער יודישער בעפעלקערונג, און זיי זאלען גערעכטען אין מאמר: והוי מקדימין למצוות — אויב די דארפסט טהו א מצוה, זאל-טטו זי טהו וואס פרייער. דאס טוט-סקריבערען די הלואה פאר דער לופט-פערטיידיגונג איז איינע פון די גרעסטע מצוות אין איצטיגען קאמפנס פאר פוילען, דארפסט מיר יודען טאקי זיך מקדים זיין און די דאזיגע מצוה מקיים זיין וואס פרייער, און אויך ציי אונז וועט דער שכי פאר דער מצוה, אויב מיר וועלען זי טהו פרייער, זיין א דאפעלטער.

יודען, אלע ווי איינער, זאלען מיר שוין סובסקריבערען און טאקי שוין איינזאהלען. אמת, עס זענען נאך גע-בליבען עטליכע טעג, פאר אונז דאך אבער זיין חל דער פרייטאג!

טהו היינט דאס, וואס די דארפסט מארגען טהו!

דאס פאטערלאנד רופט איהרע קינדער צו הילף צו קומען מיט'ן צייכע-נען די סובסקריפציע פאר דער לופט-פערטיידיגונג. אלע, אהן אויסנאמה, הערען און פערשטעהן דעם דוף און מיט'ן גאנצען הארצען זענען זיי גרייט דאס צו טהו.

הונדערטער קול - קורא'ס ווערען ארויסגעגעבען דורך פערשידענע ארגאניזאציעס צו זייערע מיטגלידער, אין וועלכע זיי ווערען גערופען צו ערטיילען זייער בירגערליכען חוב.

עס איז בלי ספק, אז אלע אהן אויסנאמה בירגער פון פוילען, זענען דורכגעדינגען מיט טיפער ליבע און נישט בלויז זייער געלד, נאר אויך זיי-ער בלוט וועלען זיי מקריב זיין פאר פוילען.

דאס האנדעלט זיך אבער, או די דא-זיגע סובסקריפציע דארף שוין געציי-כענס ווערען, מען דארף נישט וואר-טען ביז דער לעצטער מינוט, ווייל — ווי זאגט דאס פוילישע שפריך ווארט: „ווער עס צאהלט באגלד, צאהלט דא-פעלט” — האט זיין מתנה א דאפעלטע ווערט און אט טאקי אין דעם געהע עס, אלע פוילישע בירגער, אהן אויס-נאמה, וועלען זיך דאך בעטייליגען אין דער דאזיגע הלואה, טאך דארף איצט דעריבער זיין די לעזונג: צאהל

צו פערדינגען א לעצטע שטוב צו פערקויפען א טרעמא-שפיגל עכט ווייס קריסטאל גלאז 165x56 ביי א. 5. שלעזינגער, אלעע 1 אויך צו ערפאהרען וועגען 2 שטובען און 8 קיך מיט בעקוועהמליכקייטען.

Dr. med. Julian Lipiński
powrócić
przyjmuje codziennie
od 9—11 przed poł. i od 4—6 po poł.
ul. P. Marii 24 Telef. 24-97.

KTO
w pralni „STELLA” czyści, pierze, ten wytworknie się ubierze.
„STELLA”, s-ka z o. o., Al. Wolności 3 Częstochowa.

הערצליכען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אדוואקאט לעווקאוויטש צוליעבין טויט פון זיין מוטער בער קושעפיצקי און טרוי היילען.

Wyrazy współczucia p. Adw D-r R. Lewkowiczowi z powodu śmierci Jego MATKI
składają: H. Rozenbaumowie A. Sobelmanowie

FABRYCZNA, i PRALNIA CHEMICZNA „KRYSTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2 i Warszawska 37.

מאכט בעקאנט, אז איצט הערט געוואשען מיט א הערליכען שפיגעל-גלאזן, וואס איז נאך ביי איצט אין טשענסטאכאווע נישט געווען. כדי צו איבערצייגען וועגען דעם די קונדשאפט האבען מיר פערביליגערט די פרייזען: א קאלנער מיט א הערליכען גלאזן 12 גר., א העמד — — — 40

אויך זענען טערביליגערט געווארען די פרייזען אויף כעמיש וואשען און סארבען. פלעקען הערען ארויסגענומען אויפ'ן ארט. ספעציאליטעט: פארבען לעדערנע קורטקעס

Proszek od **BOLU GŁOWY**
DLA DOROSŁYCH ZE ZŁYMI
KOWALSKINA
Przy **PRZEZIĘBIENIU, GRYPIE, KATARZE**

י.ט.ס.פ. „מכבי” אין טשענסטאכאווע — קולטור און בילדונגס-סעקציע
שבת, דעם 29 אפריל ד.י. אין אייגענעם זאל, קאטעדראלע 13 אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג פון פובליקום:
דער האנצערט צווייטער פון כאר בייס „מכבי” און סאליסטען
אונטער דער אנהייבונג פון פראם. י. ראזענוויין.
אנהייב פונקטליך 8.30 אווענד.
פאפולערע פרייזען: פון 50 גר. ביז 2 זל.
בילעטען פרייער צו בעקומען אין סעקרעטאריאט פון „מכבי” פון 8 אווענד, נאכ'ן אנהייב פון קאנצערט הערען די טהירען אומבעדינג געשלאסען.

א פרעכטיגער גארטען ארבעט 40 פאר וועגעלעך מיט קינדער.
א מינימאלער אבצאל.

Zarząd Częstoch. Banku Spółdzielczego z o. o. w Częstochowie, N. Marii Panny 9, podaje do wiadomości, iż w niedzielę dn. 30 kwietnia o godz. 11-ej w lokalu własnym odbędzie się **specjalne zebranie członków Spółdzielni, poświęcone sprawie Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.** Z uwagi na doniosłość sprawy uprasza się o liczne i punktualne przybycie.

אני איינריכטונג צו פארביציען לאדעס
אין בעסטען צושטאנד שוין צו פערקויפען. ערקויגען זיך אין רעדאקציע

פארבעריי און כעמישע וועשערריי
”BENETA”
פארבייך און קאנטאך: ב. יאסעלעוויטשא וו פיליז 2 אלעע 16
מענער - קראגענס ווערען ווייטער געוואשען מיט דויערהאפטען שפיגעל-גלאזן צום פרייז 12 גר.
ספעציאליטעט:
(1) אויפרישען (פארבען) לעדערנע קורטקעס, (2) סארבען לויט מוסטערן, (3) דעשטרייען (ארויסנעמען פלעקען און פלעקען אויפ'ן ארט), (4) כעמישערייגען און סטאגירען קאפעלען, די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט אונטער דער לייטונג פון אגאסטאלווענס פון דער כעמישער אינדוסטריע-שולע אין וואראש מיט לאנגיעהריגער פראקטיק

PODZIĘKOWANIE.
Sz. Panu Dr. Stefanowi Konowi za troskliwą opiekę w czasie choroby mojej żony, wyrażam tą drogą serdeczne podziękowanie
N. WOLBROMSKI, B. Joselewicza 7.

את חבר המועצה איכל לאנדוי ורעיתו הרבלי הולד לז בת מברכת בברכת מול-טוב
השליטון והמועצה של הקהלה העברית בוילון
אנוערע פריינד איכל און געניא לאנדוי צום געבורט פון זייער טעכטערל ווינשען מיר מיט גליק און א גרינגע ערציהונג קאראלע און יעקב שאיץ
מיר ווינשען מיט גליק אונזער פריינד איכל לאנדוי און פרוי צום געבורט פון זייער טעכטערל זאך זי ווי גרינג דערצויגען הערען אהרן לייב אראנאוויטש און פרוי, פנחס גערשאנאוויטש און פרוי
אנווע שוועסטער, שוואגער און פסטער געניא און איכל לאנדוי צום געבורט פון זייער טעכטערל ווינשען מיר מיט גליק, זאך זי אויך גרינג דערצויגען הערען אין א סך נחת. חנני לארבערשטיין, פרוי און קינדער
אנווערע פריינד און איכל לאנדוי ווינשען מיר מיט גליק און א גרינגע דערצוינג צום געבורט פון זייער טעכטערל אשר מענדלעוויטש און פרוי, שמואל שאי און פרוי, יצחק הערשבערג און פרוי
מיט גליק ווינשען מיר אנווערע פריינד איכל און געניא לאנדוי צום געבורט פון זייער טעכטערל, זאך זי אויך גרינג דערצויגען הערען. משה קאניארסקי און פרוי יודל קאסריעל און פרוי, יחיא מאיר יאקובאוויטש און פרוי
אנווערע פריינד און ווינשען איכל און געניא לאנדוי צום געבורט פון זייער טעכטערל מיט גליק און א גרינגע ערציהונג באלטשע און בערל הערשבערג
אנווערע פריינד און פריינד איכל לאנדוי און פרוי מיט גליק און א גרינגע דערצוינג צום געבורט פון זייער טעכטערל מאטעק זיידלער און פרוי, דוד קאלטון און פרוי
אנווערע פריינד, די פאמיליע לאנדוי צום געבורט פון זייער טעכטערל מיט גליק און א גרינגע ערציהונג ווינשען ששארני און פייטל כמוראץ
Państwu LANDAU z intencji rodziny Córeczki serdeczne życzenia składa
Zarząd „WIZO” w Wieluniu
את חברי איכל לאנדוי ורעיתו הרבלי הולד לז בת מברכת גרא סבא תוכו לגדלה לבת נאמנה לעמה ולארצה מברך הוצד של החסידות הציונים הכלליים בוילון
ליירדנו איכל לאנדוי ורעיתו ברכות לבנות תוכו לגדלה את בתכם לבת נאמנה לעמה ולארצה
יוסף שאיץ ורעיתו, צבי שאיץ ורעיתו.
אנווערע פריינד איכל און געניא לאנדוי צום געבורט פון זייער טעכטערל מיט גליק און א גרינגע ערציהונג ווינשען משה פערעצאוויטש און פרוי

א.ה. שיפער

דער געזונטער שכל האט געזיגט

(צו די בעפארשטעהענדע שטאדט-ראט-וואהלען)

געזונטליכע, לייפענשאפטליך-צע-
פלאמטע שנהא אין וואסערען סוף
נישט זיין צובר, אונאויפהעליך-צע-
פלאקערטע מחלוקת אין א געזע-
שאפט - צעגאנגעניוירען דעם פאלק-
ארגאניזם, צעבראכען די הויפט-יכוונות
פון זיין עקזיסטענץ. און צווישענאייני-
אנדער-צו-מחלוקה'סער קאלעקטיוו איז
פון-פאראויס פערארטיילט צום אונ-
טערנאנג, פונדאדערפאל, אין איהם
ווימלען זיך ערשט באצילען, וועלכע
פערניגטען אלע קעמערלעך פון זיין
דא-וויין.

לאמיר זיין אויפריכטיג: צי האט
נישט אגעהאלטען זייס א רייה יאה-
רען, און אונזער היגער יודישער גע-
זעלשאפטליכקייט און גראטעסטיגער
גער אדער קאריקאטורמאסטיגער מצב
פון פונדאדערנע פאלאטער צערייצקייט
און צעפויצעלעקייט - צוליב בערגני-
דעטע אדער גרונדלאזע סבות און
סענות?

ווארהאפטליג: מיינונגס-פערשידענהיי-
טען אין צוברדיגע אגנעלענענהייטען.
אירעלאנדישע ווידערנאנדען צווישען
געזונטעליכע גרויסרונגען - בצפונ-
פערטע דאס קאלעקטיוו צווישענעבען.
פערניכערען, אינטענסיוויירען די גע-
זעלשאפטליכע טעטיגקייט, אפגאליכער
שלוס געוועלטיגע נהר אויפן בית-
עלמין, וואו לעבן - דארט: צאפעל-
דיגער אומרוה, קאמף, אויפברויז.
אבער - לאגיק, הארץ און געוויסען
דארשען פערנעהמען דעם אויבען אן.

און - פערצייכענס זאל עס איצט
ווערען צום שבת פון אונזערע היגע
פערשידענארטיגע ארגאניזאציעס און
ריכטונגען: דער שכל הישר און דאס
יודישע געוויסען האבען דאסמאל ביי
זיי געהאט די שליטה איבער זייערע
פערזענליכע פנינות און פארטיי-אמבי-
ציעס. אויף-צו-פיקציעס אלע אויסצולייכע
שונאים און אייף צוועגענישע אלטערליי
אינערליכע צעשטערען איז געווען
צו שפילן צו די שטאדט-ראט-וואהלען
אין געמיינזאמען, פראייניגעטען יודי-
שען בלאק, אמת - מיט א קליינעם
אויסנאהם פון א געוויסער ווירטשאפט-
ליכער גרויסרונגען און א הויז'ן יוצא-
זאמנדיגען, פונדאדער, וועלכער אנטרעקט
נישט די כלל-ישראל-אינטערעסען, אזוי
האבען זיך אלע היגע יודישע, רעכטע
און לינקע פארטייען און שאכירונגען,

קורצע ידיעות פון דער וואל-

זי פראנצויזישע רעגירונג האט
ארויסגעגעבען עטליכע וויכטיגע דעק-
רעטען, וועלכע האבען דעם ציעל צו
שאפען נייע 15 מיליאנער פראנק אויף
ווייטערדיגע פאנאנאנגען. עס איז צו-
ריק איינגעפיהרט געווארען די 45 שעה-
דיגע ארבייט-וואך, עס ווערען אייני-
געפיהרט בעדייטענדע אפשאנגען
אין בודזשעט פון דער מלוכה און עס
ווערט איינגעפיהרט א נייער שטייער
אין דער הויך פון 1 פראצענט פון
אלע איינקויפן, וואס די צירער ווע-
לען מאכען. אנטאנדערע וויכטיגע
דעקעטע פיהרט איין א פערצנט פון
אינערליכער העצע און בעשטימט שווע-
רע שטרעפן פאר אנטעציע צוליב
רעליטישע אדער רעליגיעזע מאטיווען.
דער דאזיגער דעקעטע בעדייט, אז
דער אנטעסעמיטיזם ווערט אפציעל
פערצאפטען אין פראנקרייך.

די גאנצע פראנצויזישע פרעסע
שרייבט אז פוילען איז אין דער מילי-
טערישער הינזיכט די פינפטע גרויס-
מאכט אין דער וועלט.
- פרויעדענס רווועלט האט אויס-
געמיטען א שווערע אויטא-קאסטרא-
ציע. ווען נישט די קאלטבליטיגקייט
פון שאפער וואלט זיך דעם פרעזי-
דענט'ס אויטא צוואנגענעשטויסען מיט
א שנעל-לויפענדען לאסט-אויטא.
- ענגלישע רעגירונג האט אגנענ-
מען דעם פרינציפ פון צוואנגס-אייג-
נען פאר יונגעלייט פון 18 ביז 20
יאהר דאס וועט ווארשיינליך זיין דער
ערשטער שריט אויף איינצופיהרען
שפעטער דעם צוואנגס-מיליטער-דינסט.
- דער אינערן-מיניסטער האט לויט
דער פראגראדונג פון 26 סען ה. י. צו-
גענומען דעם פאסט-דעפיט ביים דייט-
שען זשורנאל, מארגענצייטונג, וואס
ערשיינט אין מהריש-אקטוי. דער
דעפיט ווערט צוגענומען פאר א נישט
גינטיגער שטעלונג פון דער צייטונג
לגבי דער פוילישער מלוכה.

- דער פראנצויזישער מיניסטער
פאר עפענטליכער ארבייט דע מאנזי,
וועלכער איז געקומען קיין פוילען,
פרי זיך צו בעטייליגען אין דער ערע-
נונג פון דער נייער פראנצויזיש פוי-
מנצח זיין דער שכל הישר: זיי וועלען
אלע, ווי איין מאן, פראייניגען צע-
געניטערע געהען צו דער וואהל-אורנע
און שאימען פאר דער איינציג-אמת'ער
יודישער כלל-ליסטע פון -

פראנצויזישע רעגירונג האט
ארויסגעגעבען עטליכע וויכטיגע דעק-
רעטען, וועלכע האבען דעם ציעל צו
שאפען נייע 15 מיליאנער פראנק אויף
ווייטערדיגע פאנאנאנגען. עס איז צו-
ריק איינגעפיהרט געווארען די 45 שעה-
דיגע ארבייט-וואך, עס ווערען אייני-
געפיהרט בעדייטענדע אפשאנגען
אין בודזשעט פון דער מלוכה און עס
ווערט איינגעפיהרט א נייער שטייער
אין דער הויך פון 1 פראצענט פון
אלע איינקויפן, וואס די צירער ווע-
לען מאכען. אנטאנדערע וויכטיגע
דעקעטע פיהרט איין א פערצנט פון
אינערליכער העצע און בעשטימט שווע-
רע שטרעפן פאר אנטעציע צוליב
רעליטישע אדער רעליגיעזע מאטיווען.
דער דאזיגער דעקעטע בעדייט, אז
דער אנטעסעמיטיזם ווערט אפציעל
פערצאפטען אין פראנקרייך.

די גאנצע פראנצויזישע פרעסע
שרייבט אז פוילען איז אין דער מילי-
טערישער הינזיכט די פינפטע גרויס-
מאכט אין דער וועלט.
- פרויעדענס רווועלט האט אויס-
געמיטען א שווערע אויטא-קאסטרא-
ציע. ווען נישט די קאלטבליטיגקייט
פון שאפער וואלט זיך דעם פרעזי-
דענט'ס אויטא צוואנגענעשטויסען מיט
א שנעל-לויפענדען לאסט-אויטא.
- ענגלישע רעגירונג האט אגנענ-
מען דעם פרינציפ פון צוואנגס-אייג-
נען פאר יונגעלייט פון 18 ביז 20
יאהר דאס וועט ווארשיינליך זיין דער
ערשטער שריט אויף איינצופיהרען
שפעטער דעם צוואנגס-מיליטער-דינסט.
- דער אינערן-מיניסטער האט לויט
דער פראגראדונג פון 26 סען ה. י. צו-
גענומען דעם פאסט-דעפיט ביים דייט-
שען זשורנאל, מארגענצייטונג, וואס
ערשיינט אין מהריש-אקטוי. דער
דעפיט ווערט צוגענומען פאר א נישט
גינטיגער שטעלונג פון דער צייטונג
לגבי דער פוילישער מלוכה.

- דער פראנצויזישער מיניסטער
פאר עפענטליכער ארבייט דע מאנזי,
וועלכער איז געקומען קיין פוילען,
פרי זיך צו בעטייליגען אין דער ערע-
נונג פון דער נייער פראנצויזיש פוי-
מנצח זיין דער שכל הישר: זיי וועלען
אלע, ווי איין מאן, פראייניגען צע-
געניטערע געהען צו דער וואהל-אורנע
און שאימען פאר דער איינציג-אמת'ער
יודישער כלל-ליסטע פון -

געענדיגט מיט א נצחון פון 5. 8. 8.
און א מלה פון די ענדעקעס. אזוי
צ. ב. האבען די ענדעקעס אין זונ-
סקא וואלע נישט בעקומען קיין איין
מאנאט אין דער צייט. ווען ציו איצט
האבען זיי דארט געהאט 5 רעפמע-
נער.
- אין צוזאמענהאנג מיטן דער-
נעהנטערע זיך טונ'ס טערמין פון
היטלער'ס רעדע האבען די רעגירונג-
גען פון דער זאקס אונטערגענומען אג-
אקציע צו געווינען פאר זיך א רייה
מלוכות, הויפטזעכליך באלאקאנישע. בע-
וונדער האט זיך היטלער געוואנדען צו
די מלוכות, וועלכע רווועלט האט אויס-
גערעכענט אין זיין רעדע, צי זיי פיה-
לען זיך בעדרעהס דורך דייטשלאנד.
די דאזיגע תשובות וועט היטלער אויס-
געבען אין זיין היינטיגער רעדע.
- נישט גאקסט אויף דער שטרענ-
גער צענוור, האט מען זיך דערוואוסט
אין פראג, אז דעם לעצטען זונטאג
זענען אין פוילען געשאפען אייניגע
צעהנלינג דייטשע זעלנער אלס קרבנות
פון טשעכישע אסטענאטען. טשעכען
האבען אין פערשידענע פונקטען פון
דער שטאדט בעפאלען דייטשע זעלנער,
בעת זיי האבען שפאצירט אויף די
הויפט-גאסען, אדער געפארען אין די
טראמווען. פוילע זעלנער זענען אגנע-
גאסען געווארען מיט שווערע-ווער,
בעקומענדיג לעבענס-געפעהרליכע וואנ-
דען. עס זענען אויך געווען פאלען פון
פענוצען הייס געוועהר.

- קיין בערלין איז צוריקגעקומען
דער פראנצויזישער אמבאסאדאר קי-
לאנדער.
- די לעצטע טעג האט דער און-
דעוואט אסטאפי אגנעהאלטען אין
פראג 9 פערזאמלונגען, וועלכע האבען
געטראגען א העכסט פאטריאטישען כא-
ראקטער. אין די פערזאמלונגען האבען
זיך בעטייליגט פאליאקאן, אוקראינער
און יודען.

- א רייה קינג-אייגענטימער פון
פויזער גענענר האבען בעשלעסטען
נישט צו דעמאנסטרירען פאר קיין
דייטשע פילמען.
- דער באליוייאנער באשאפטער
אין אמעריקא לייקענס אב די ידעוועט,
אז די נייע באליוייאנער רעגירונג זאל
זיין א טאטאליטישע דער באשאפט-
טער שטעלט פעסט, אז צוליב דער
ערנסטער פאליטישער און פינאנסיאלער
לאגע, האט די רעגירונג געמוזט ארויס-
געבען געוויסע אויסערנעוועהרליכע
פערצורונגען. די ענדערונגען אין בא-
לוייען זענען נישט פארגעקומען אונ-
טער וועלכען עס איז איינגעלוס פון
אירעפאטישע דאקטרינען.

צוריס האבען דערוועהן, אז זייער
גאנצע שנהא איז נאך געווען א שטי-
קעל פון ביזנעס גייסט. און אזוי ווי
זיי האבען דאס שלעכטס רערוויי-
טערט, האבען זיי זיך דערנעהנטערט
און זיך ארוםגעוואלט ווי פערבאלען.
דזשעס הארציגע ברידער, וואסאינער
האט דעם אנדערען נישט געקענט.
- צי האלט איהר - זאגן איך צו
מיין שכן, - אז דאס, וואס די צוויי
לאגערן האבען זיך יעצט פראייניגט
וועט זיין לאנג דויערענד, וועט אג-
האלטען אויך אויך דער צוקונפט און
וועט האבען א וויקונג אויך אויף
אנדערע געביעטען פון יודישען לעבען?

- כ'פין זיכער - שפרינגט אויף
מיט שמחה ישראל יודל - און נישט
נאך איך, נאך אלע זענען זיכער, אז
פון דאסמאל אן וועט ווידער הערשען
צווישען די היגע יודען שלום ושלום
און אין אלע יודישע ענינים וועט דאס
גאנצע יודענטום געהן צוזאמען. און
דאס איז מיין פרייד, ווי אויך די
שמחה פון גאנצען יודישען טשעכענ-
טאט. דער אבן נח איז בעווייטיגט און
איך פערבאלען אויף לעולם ועד, וועט
טאקי הערשען שלום ושלום, מען וועט
פעסן ברויט מיט כאלעז - זאגט א
וויץ מיין שכן. און איך פיהל ווי סרעה-
רען רינגען איהם פאר פרייד פון די
אויגען - און אויב מיר האבען דער-
לעבט צו פרוייענען איינמאל פאר
אלע מאל דעם אבן נח. און פראיי-
ניגען דארויך אלע יודען, קומט אונז
א מול טוב - קאן מען דרייסט זאגען,
אז משיח איז שוין געקומען...

זאגן איך צו מיין שכן - טא וואס דען
איז פאָרט געווען די סיבה פון זייער
אייביגער שנהא? כ'מין, אז דא האט
געמוזט עמיצער ווירקען דאס די פיינ-
שאפט זאל אנהאלטען.
- בנאמנות געטראפען - איז צו-
פרידען ישראל יודעל. לעולם זאגט ער
ווייטער - האט גאָר צווישען די ביירע
לאגערן נישט געדארפט זיין קיין
מחלוקת, ווייל סיי די ציוניסטען, סיי
די רעפארמאטען האבען געהאט גוטע
כונות און אויך געהיגע מענשען צו
וויקען לטובת דעם יודישען כלל, נאָר
אויב ס'איז דאָך געווען די שנהא, איז
עס איבער אַנאַבן נח, וואס איז גע-
לעבען אין מיטען און בעמיהט זיך מיט
אלע שוואַרצע כחות פון דער סיטרא
אחרא, פרי צווישען די צוויי צדדים
צו שאפען א מחיצה פון שנהא און
מחלוקת. א לענגערע צייט איז עס
אָט דעם ביזנעס, דעם אַשמדאי
געלונגען, ווייל דער בח פון מחלוקת
איז גרויס און אַנציהענד. און אָט דער
שוואַרצער גייסט האט כסדר געהעצט
און צוגעלייגט אייל צום פיייער און
זיין גאנצער כח איז נאָר געווען דא-
מאלס, ווען דאס פיייער האט געברענט.
אין וואס מעהר עס האט געברענט,
אלץ פיינסטערע איז געוואָרען, און
אָט די פיינסטערע איז געווען זיין
פערלאנג, דאָרט האָט די סיטרא אחרא
געפויגען איהר ניקה, פלוצים איז אַבער
געשען דאס גרויסע נס - רעדט וויי-
טער ישראל יודל מיט טעמפערעמענט
- עס איז ליכטיג געוואָרען, האט מען
דערוועהן, אז שולדיג אין אלעם איז
דער אבן-נח. האט מען דעם אבן-נח
אָוועקגעוואָרען אין דער זייט, איהם
געווייטיגט פון עפענטליכען לעבען. די

אויף מיין שכן - איהר בעגרייפט דען,
וואס פאָר א שנהא עס האט געהעישט
צווישען די היגע יודען? נעמען מיר,
למשל, די ציוניסטען מיט די רעמא-
קאטען. עס איז דאך געווען ממש
פיייער מיט וואסער. האט איינער נע-
זאנט טאג, האט דער צווייטער זיך
איינגעשפאָרט, אָז עס איז נאָכט און
מען האט זיך נישט בענגונגען מיטן
בלויזען זאָגען, נאָר מען האט אויך
געטון צו דער זאך. אין דאס האט
געברענגט גרויסען שאַדען דעם יודי-
שען כלל אין טשעכענאָו און גע-
מיינט האט מען - זאגט ווייטער ישראל
יודל - אז דער אַבן-נח, וואס האט
זיך צולייגע דעם געשאפען, וועט ווע-
רען וואס אַמאָל אלץ טיעפער, זענען
פלוצים אונטערגעקומען די וואהלען
צום שטאדט ראט און עס איז געשעהן
דאס גרויסע נס - די נעכטיגע שונאים
האבען זיך פראייניגט אויף איין ליס-
טע און מען געהט צוזאמען.

ווארט - זאגט ווייטער מיין שכן -
דאס איז נאך נישט פאָר. דאס גרויסע
נס בעשטעהט אין דעם, וואס דאס
געהן צוזאמען צו די וואהלען האט
בעוויזען, אָז ס'איז נישט געווען קיין
שום ערנסטע סיבה צו די מחלוקת.
פערקעהרט, סיי די ציוניסטען, סיי די
רעפארמאטען פערשטעהען זיך דעהר
גוט, און אויב זיי האבען זיך נאָר צו-
זאמענגערעדט, האט זיך אַרויסגעוויזען,
אָז די גאנצע שנהא איז געווען אַ
שנאת חנם. און איהר דאָרט זעהען -
זאגט ווייטער מיין שכן - ווי אזוי
זיי פעסן זיך פון די פייסקלעך. די נעכ-
טיגע גענער זענען זיך מכבד מיט
קאמפלימענטען, כבודים א. א. וו.
- זאָלט איהר מיר געזונד זיין -

אויף מיין שכן - איהר בעגרייפט דען,
וואס פאָר א שנהא עס האט געהעישט
צווישען די היגע יודען? נעמען מיר,
למשל, די ציוניסטען מיט די רעמא-
קאטען. עס איז דאך געווען ממש
פיייער מיט וואסער. האט איינער נע-
זאנט טאג, האט דער צווייטער זיך
איינגעשפאָרט, אָז עס איז נאָכט און
מען האט זיך נישט בענגונגען מיטן
בלויזען זאָגען, נאָר מען האט אויך
געטון צו דער זאך. אין דאס האט
געברענגט גרויסען שאַדען דעם יודי-
שען כלל אין טשעכענאָו און גע-
מיינט האט מען - זאגט ווייטער ישראל
יודל - אז דער אַבן-נח, וואס האט
זיך צולייגע דעם געשאפען, וועט ווע-
רען וואס אַמאָל אלץ טיעפער, זענען
פלוצים אונטערגעקומען די וואהלען
צום שטאדט ראט און עס איז געשעהן
דאס גרויסע נס - די נעכטיגע שונאים
האבען זיך פראייניגט אויף איין ליס-
טע און מען געהט צוזאמען.

ווארט - זאגט ווייטער מיין שכן -
דאס איז נאך נישט פאָר. דאס גרויסע
נס בעשטעהט אין דעם, וואס דאס
געהן צוזאמען צו די וואהלען האט
בעוויזען, אָז ס'איז נישט געווען קיין
שום ערנסטע סיבה צו די מחלוקת.
פערקעהרט, סיי די ציוניסטען, סיי די
רעפארמאטען פערשטעהען זיך דעהר
גוט, און אויב זיי האבען זיך נאָר צו-
זאמענגערעדט, האט זיך אַרויסגעוויזען,
אָז די גאנצע שנהא איז געווען אַ
שנאת חנם. און איהר דאָרט זעהען -
זאגט ווייטער מיין שכן - ווי אזוי
זיי פעסן זיך פון די פייסקלעך. די נעכ-
טיגע גענער זענען זיך מכבד מיט
קאמפלימענטען, כבודים א. א. וו.
- זאָלט איהר מיר געזונד זיין -

זאָלט איהר מיר געזונד זיין -

משיח איז געקומען...

קליינער פליעטאן

דער אמת'ער שלום אויף דער וועלט
און מען וועט קאנען ווייטער האַנדלען
נאָרמאל און לעבען במנוחה, אָהן סויט-
שרעק פאַר מלחמה.
מיך אינטערעסירט נישט איצט
ווענען דער אינטערנאציאנאלער וועלט-
פאליטיק - ענטפערט מיר מיין שכן -
עס איז מיר שוין מיאוס ווענען דעם
צו רעדען, איבריגענס וועט מען דאך
היינט, פרויטאג, געוואוינען ווערען, וואו
מיר האַלטען אין דער וועלט. כאַטש
איך בין אייך מבטיח, אז נישט היינט
און נישט נאך אין דער נאָהנטער צו-
קונפט, וועט קלאָר ווערען דער ענין.
עס מוז זיך אויסשעהן, איז איהר פון
די צוויי, אָדער די מלחמה וועט אויס-
ברעכען שוין, אָדער זי וועט אויסברע-
כען ערשט אין א צייט ארום... מיר
געהט צובר ווענען דעם משיח, וואס
איז געקומען טעפציעל פאַר די טשענ-
סטאָנזער יודען.

צו די טשעכענאָווער יודען איז
גאָר משה נעקומען? ווי אזוי? - קוק
איך אן מיט פערזאנלעכע אויגען
מיין שכן.
- אזוי האַלט אַך - ענטפערט מיר
ישראל יודל מיט גדלות, אָז אויב עס
האט געקאָנט קומען אין טשעכענאָו
צו אַנאַלגעמיינעם יודישען וואַהל-
בלאָק צום שטאדט-ראט, איז משיח שוין
געקומען.

- דאס איז עס גאָר אינגאנצען?
מאָך איך א קרומע מינע. און איך
האב געמיינט, אָז -
- איז דאס אייך וועניג? - שפרינגט

איז אויסגעמיטען, אז עס איז געקומען

סמאל

וויצלונער נייעס

ווידער אויסגעהאקט שויבען אין דער שוהל

די שטיינער זענען געפאלען פון דער בורסע

און צוריק צוגעמאכט די טהיר. עס איז אויך געווארען געמאלדען אין דער געהיים פאליציי, וועלכע האט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל, אויס-הערענדיג 6 עדות.

דאס איז שוין נישט דאס ערשטע און נישט דאס צווייטע מאל ווי דאס מערב-ערישע הפקרות ווערט בעגאנגען גען מצד די דארט וואוינענדע גימ-נאזיע שילער.

צי וועט זיי אויך דאסמאל אדורכ-גען אונגעשראפט?

מען מעווארפט זי מיט שטיינער און וואס זאגט דער פאליצייאנט?

אריין דערצו האט מען געשריטעט דעם קאמין און די שטוב אין שווארץ פון רויך.

די פרוי האט צוגעגעבען, אז זי איז געגאנגען אויף דער פאליציי און דארט האט זי דיושרירענדיג פאליצייאנט איהר געעפערט, אז אויב עס געפאלט איהר נישט, קען זי געהן נאך פאלעסטינע.

פון גרויס עגמת-נפש האט זי פרוי געחלשט אין קהלה לאקאל און קימ מען האט זי אָנגעמיניטערט.

די קהלה האט צוגעגעבען דעם פראטאקאל.

עס וואלט כדאי געווען די אומגליק-ליכע פאמיליע ארויסצוהעלפען מיט 30 זיל, צו בעצאלען דעם ווירט.

כרי צו פערטריבען דעם יוד פון דארף - אראפגעהאקט דעם דאך איבער'ן האפ

אין דארף זאלאנטש, נמיגע קאמאנ-קע, וואוינט זייט 1915 דעם 62-יהודי-גער יודישער שניידער יהודה לייפצי-גער, די פאמיליע בעשעקע פון 4 קינדער און א פרוי, וועלכע וואוינען אין אַנאייגענער ירושה-כאלופע אין דערמאנטען דארף.

אין דער נאכט פון זונטאג אויף מאנטאג, קריסטליכער פסח, ווען די פאמיליע איז געווען איינגעהילט אין בעסטען שלאף, איז א באַנדע שקצים ארויף אויפ'ן דאך און מיט העק גענו-מען אראפגעהאקען דעם גאנצען דאך.

דאביי האבען זיי די טהיר פערברע-קאדירט מיט גרויסע שטיינער, אז דער יוד זאל זיך נישט קענען ארויסקריגן.

די פערניכטונג אַרבייט האט געדויע-ערט עטליכע שעה, ביז א זינגער 1 ביינאכט.

ענדליך האט זיך די פאמיליע ארויס-געקומען און געכאלדען אין דעם נאָהנסטען פאליציי פאסטערונגען אין מערזש.

ביז היינט איז קיינער נישט אַרעסט-טירט געווארען און דער יוד איז געפאָהרען זיכען שוץ קיין וויעלן, די קהלה האט צוגעגעבען שטעלט א פרא-טאקאל.

די יודישע פאָוועשענע שולע 261 זל. פאר פ. א. נ.

די קינדער פון די יודישע פאָו-שענע שולע 4 № האבען אדורכגע-פיהרט צווישן זיך א זאמלונג פון 261 טומע פון 261 זיל.

אויך די קינדער פון די יבנה-שולע האבען געזאמלט 33 זיל מיט 56 גר.

עס איז ווירקליך א שעהער מוס-טערהאפער מהאט פון די יודישע קי-דערלעך.

Szczepienie ochronne
przeciwko ospie świążą
krowianką szczepi
Starszy felczer
ST. MITTLER
Piłsudskiego 7
tel. 18-04.

פּוילישער מלוכה

א זעהר שעהענע רעפערט האלט צום סוף מנר. ראָזענצווייג, וועלכער גיט א איבערבליק איבער דער איצט-געשאפענער פאליטישער לאַגע און אייראָפּע. דער רעדנער קומט צום אויספיהר, אז מיט דער לופט-שוץ-הלוואה טהוט דער בירגער קיינעם נישט קיין טובה, נאָר קודם כל זיך אליין און דאס צוליב צוויי טעמים: ערשטענס מיט דער פערטיידיגונג פון דער מלוכה פערטיידיגט ער זיך אליין, זיין האַב און גוטס און צווייטענס איז די איצ-טיגע הלוואה א פראָצענטטיגע, וואס גיט יעדען ריווח. ער רופט דערביי אַלע האַנדווערקער נישט צו צענערן און גלייך צוזאָרגענס סובסקריבירען די הלוואה, וואס איז זעהר דרינגענד, וויל דער וואס צייכענט פריהער, דער ציי-כענט דאָפּעלט.

די רעפערטאָרען זענען אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אויפמערקזאָמקייט און דערנאָך שליסט ה' גאַלדבערג דעם מיטינג.

פון יודישען האַנדווערקער - לעבען זונטאג, דעם 23 טען ד. ה. איז אין סאַטנאָוויץ פאָרגעקומען א האַנדווער-קרי-קאַפּערענץ מיט דער בעטייליגונג פון פּאָלאַנדישע שפּערט: טשענסטאַקאָו, זאווערשע, דאַמבראווע, בענדין, סאַט-נאוויץ און קאַטאוויץ.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע איז איינשטימיג בפּשלאָסען געווארען, אז די האַנדווערקער-פּערבאנדען פון די אויבענדערמאָנטע שפּערט שליסען זיך אָן אין דער וואַרשאווער צענטראַלע פון יודישע האַנדווערקער און קליינ-אינדוסטריע.

פון טשענסטאַקאווער האַנדווערקער-פּערבאנד האבען אין דער קאַנפּערענץ אנטוויקעלט זיך חברים: גראַנקע, בלום, פריערמייטער און ספּיקטאָר ווינער.

פּונ'ם פּאָזיטיווען קאַמיטעט פאַר דער לופט-שוץ-הלוואה כרי אַזוורכצופיהרען א קאַנטראָל פון דער הויך פון די סובסקריבירטע און איינגעצעהלטע סומעס דורך די בירגער, ווערעט זיך דער פּאָזיטיווע קאַמי-טעט פאַר דער לופט שוץ הלוואה צו:

1) די בירגער דעקלאַרירטען, אז זיי זאלען מוֹזיע זיין די אַרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען, צו וועלכע זיי געהע-רען וועגען דער הויך פון די דאָך זיי דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע געל-דער אויף דער הלוואה;

2) די אַרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען, אז זיי זאלען זיך אַלען ביי די מיטגלידער צו פּערפּענעליכען און פּערוויזען די דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע סומעס אויף דער הלוואה און אַז ס'זאלען צונויפגעשטעלט ווערען אויסצוגע-וועלכע וועלען דערנאָך צוגעשטעלט ווערען דעם פּאָזיטיווע קאַמיטאַר פאַר דער לופט-שוץ-הלוואה.

די אַרגאַניזאַציעס און פּערבאנדען זענען מחויב צוצוהייטען, אז די מיט-גלידער זאלען צאהלען לויט די אָנגע-נומענע נאָרמעס.

פון „נורדיה“

שבת 9 אין דער פריה קומט פאַר אויפ'ן שטאַדטישען ספּאַרט פּלאַץ דער טרענינג פון דער פּוספּאל-סעקציע.

עס אויך אַרגאַניזירט געווארען א קויש באַל סעקציע.

סובסקריפציע פון דער לופט-שוץ-הלוואה דעם 30 אפריל און 3 מאי אין די פאסט-אמעטען און פאסט-אגענטען זיין סעטיג, אזוי ווי אין די וואַכען-טעג.

אין די דאזיגע טעג וועלען זיין סעטיג אין די פאסט-אמעטען די פענ-סטערלעך, אויסשליסליך פאר די איינ-צעהלונגען לסובת דער לופט-שוץ-הלוואה אויפ'ן טשפּ-קאַנטאָ פ. ק. א. אין די שעה'ן פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אָהן איבעררייס.

אין דער שעה'ן פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אָהן איבעררייס. נאָטור פאַרן „פּאַן“ ווערען אויך אָנגע-נומען דורך אַלע פּאָסט-פּלאַצבוקעס.

די יעקב באלקאוויטש האט בעקומען אַ מעלדונג פון אויספאַרשונג אַמט, אַז די אויספאַרשונג אַרומ דער בעשולדי-גונג פאַר בעלידיגען דאָס פּוילישע פּאַלק איז געוואָרען אַנגלירט.

מיר האבען זיך אין פּערזאָנלעכע נומער ברייטער אַנגעשטעלט אויסדרי-קענדיג אוינזער בעוואַנדערונג גענען דעם ערנסט נעהמען אז אויספאַרשונג טען בלויז מצד דער אויספאַרשונג-אַמט. מיט צופרידענהייט נעמען מיר דערביי אַהן די ידיעה וועגען דער דעציזיע פון אַנגלירען די אַנקלאַגע גע-גען באלקאוויטש.

פּוילישער מלוכה

א זעהר שעהענע רעפערט האלט צום סוף מנר. ראָזענצווייג, וועלכער גיט א איבערבליק איבער דער איצט-געשאפענער פאליטישער לאַגע און אייראָפּע. דער רעדנער קומט צום אויספיהר, אז מיט דער לופט-שוץ-הלוואה טהוט דער בירגער קיינעם נישט קיין טובה, נאָר קודם כל זיך אליין און דאס צוליב צוויי טעמים: ערשטענס מיט דער פערטיידיגונג פון דער מלוכה פערטיידיגט ער זיך אליין, זיין האַב און גוטס און צווייטענס איז די איצ-טיגע הלוואה א פראָצענטטיגע, וואס גיט יעדען ריווח. ער רופט דערביי אַלע האַנדווערקער נישט צו צענערן און גלייך צוזאָרגענס סובסקריבירען די הלוואה, וואס איז זעהר דרינגענד, וויל דער וואס צייכענט פריהער, דער ציי-כענט דאָפּעלט.

די רעפערטאָרען זענען אויסגעהערט געווארען מיט גרויס אויפמערקזאָמקייט און דערנאָך שליסט ה' גאַלדבערג דעם מיטינג.

פון יודישען האַנדווערקער - לעבען זונטאג, דעם 23 טען ד. ה. איז אין סאַטנאָוויץ פאָרגעקומען א האַנדווער-קרי-קאַפּערענץ מיט דער בעטייליגונג פון פּאָלאַנדישע שפּערט: טשענסטאַקאָו, זאווערשע, דאַמבראווע, בענדין, סאַט-נאוויץ און קאַטאוויץ.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע איז איינשטימיג בפּשלאָסען געווארען, אז די האַנדווערקער-פּערבאנדען פון די אויבענדערמאָנטע שפּערט שליסען זיך אָן אין דער וואַרשאווער צענטראַלע פון יודישע האַנדווערקער און קליינ-אינדוסטריע.

פון טשענסטאַקאווער האַנדווערקער-פּערבאנד האבען אין דער קאַנפּערענץ אנטוויקעלט זיך חברים: גראַנקע, בלום, פריערמייטער און ספּיקטאָר ווינער.

פּונ'ם פּאָזיטיווען קאַמיטעט פאַר דער לופט-שוץ-הלוואה כרי אַזוורכצופיהרען א קאַנטראָל פון דער הויך פון די סובסקריבירטע און איינגעצעהלטע סומעס דורך די בירגער, ווערעט זיך דער פּאָזיטיווע קאַמי-טעט פאַר דער לופט שוץ הלוואה צו:

1) די בירגער דעקלאַרירטען, אז זיי זאלען מוֹזיע זיין די אַרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען, צו וועלכע זיי געהע-רען וועגען דער הויך פון די דאָך זיי דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע געל-דער אויף דער הלוואה;

2) די אַרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען, אז זיי זאלען זיך אַלען ביי די מיטגלידער צו פּערפּענעליכען און פּערוויזען די דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע סומעס אויף דער הלוואה און אַז ס'זאלען צונויפגעשטעלט ווערען אויסצוגע-וועלכע וועלען דערנאָך צוגעשטעלט ווערען דעם פּאָזיטיווע קאַמיטאַר פאַר דער לופט-שוץ-הלוואה.

די אַרגאַניזאַציעס און פּערבאנדען זענען מחויב צוצוהייטען, אז די מיט-גלידער זאלען צאהלען לויט די אָנגע-נומענע נאָרמעס.

פון „נורדיה“

שבת 9 אין דער פריה קומט פאַר אויפ'ן שטאַדטישען ספּאַרט פּלאַץ דער טרענינג פון דער פּוספּאל-סעקציע.

עס אויך אַרגאַניזירט געווארען א קויש באַל סעקציע.

סובסקריפציע פון דער לופט-שוץ-הלוואה דעם 30 אפריל און 3 מאי אין די פאסט-אמעטען און פאסט-אגענטען זיין סעטיג, אזוי ווי אין די וואַכען-טעג.

אין די דאזיגע טעג וועלען זיין סעטיג אין די פאסט-אמעטען די פענ-סטערלעך, אויסשליסליך פאר די איינ-צעהלונגען לסובת דער לופט-שוץ-הלוואה אויפ'ן טשפּ-קאַנטאָ פ. ק. א. אין די שעה'ן פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אָהן איבעררייס.

אין דער שעה'ן פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אָהן איבעררייס. נאָטור פאַרן „פּאַן“ ווערען אויך אָנגע-נומען דורך אַלע פּאָסט-פּלאַצבוקעס.

די יעקב באלקאוויטש האט בעקומען אַ מעלדונג פון אויספאַרשונג אַמט, אַז די אויספאַרשונג אַרומ דער בעשולדי-גונג פאַר בעלידיגען דאָס פּוילישע פּאַלק איז געוואָרען אַנגלירט.

מיר האבען זיך אין פּערזאָנלעכע נומער ברייטער אַנגעשטעלט אויסדרי-קענדיג אוינזער בעוואַנדערונג גענען דעם ערנסט נעהמען אז אויספאַרשונג טען בלויז מצד דער אויספאַרשונג-אַמט. מיט צופרידענהייט נעמען מיר דערביי אַהן די ידיעה וועגען דער דעציזיע פון אַנגלירען די אַנקלאַגע גע-גען באלקאוויטש.

פון יודישען האַנדווערקער - לעבען זונטאג, דעם 23 טען ד. ה. איז אין סאַטנאָוויץ פאָרגעקומען א האַנדווער-קרי-קאַפּערענץ מיט דער בעטייליגונג פון פּאָלאַנדישע שפּערט: טשענסטאַקאָו, זאווערשע, דאַמבראווע, בענדין, סאַט-נאוויץ און קאַטאוויץ.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע איז איינשטימיג בפּשלאָסען געווארען, אז די האַנדווערקער-פּערבאנדען פון די אויבענדערמאָנטע שפּערט שליסען זיך אָן אין דער וואַרשאווער צענטראַלע פון יודישע האַנדווערקער און קליינ-אינדוסטריע.

פון טשענסטאַקאווער האַנדווערקער-פּערבאנד האבען אין דער קאַנפּערענץ אנטוויקעלט זיך חברים: גראַנקע, בלום, פריערמייטער און ספּיקטאָר ווינער.

אימפּאָנירענרע פּערזאָמלונג אין סוחרים-פּערזאָנען לער לופט-שוץ-הלוואה

ארויסצוויזען אונזער דעציזירטען ווילען פון נצחון צוזאמען מיט דער גאנצער פּוילישער געזעלשאַפּט. די גרעניצען פון דער רעפּובליק וועלען מיר פּערטיידיגען מיט דער אייגענער צרוסט און מיר וועלען זיך נישט אַב-שטעלען פאַר קיין שום קרען פון בלוט און פּערמענען. כרי צו דערהאלטען די מאכט און גרויסקייט פון דער מלוכה.

וויצע-פרעזעט דיר. פרושיצקי האט נאך זיין רעפערטאט און רוף מאַסענע-וויז און שנעל צו צייכענען די הלוואה אַרויפצוהענגען דעם גרויסען אנטויל פון די סובסקריבענטען-יודען, פאַרגלעבט די פּערזאָמלעכע דעם סעקסט פון דער רעפּובליק, וועלכע איז איינשטימיג אָנגענומען געווארען. די רעפּובליקע לויטעט:

אין שייך פונ'ם פּערזאָמלונג געיעג וואס איז נאך געווארען נישט געוועהן געווארען אויף דער וועלט, איז זי פּוילישע מלוכה געבליבען שטעהן פאַר דער נויטווענדיגקייט אויסצובעסערן די סעקטישע פּערזאָמלונג קאַפּט און זי צו דעהויבען צו דער העכסטער מדרגה. מיט דער פולער פּערשטענד-ניס פון דער דאָזיגער נויטווענדיגקייט האט די גאנצע געפּעלעקטונג אין פּוילען אויפגענומען מיט'ן גרעסטען ענ-טוויצום און אַנערקענונג די לופט-שוץ-הלוואה. פּערזאָמלונג זיך מיט אַלע בירגער אין דער גרויסקייט צו קרבנות לסובת דער מלוכה, בעשליסען די אַנ-וועזערע אויף דער פּערזאָמלונג פון סוחרים און פּאַבליקאַנטען פּעראַיין אין טשענסטאַקאווע דעם 23 אפריל ד. י.

א) אויפצופאַרען די יודישע בע-פּעלעקטונג אין טשענסטאַקאווע צו ציי-כענען די לופט-שוץ-הלוואה לויט דער מאַקסימאַלער מעגליכקייט,

2) אַזוורכצופיהרען א גענויע עפענט-ליכע קאַנטראָל, כרי יעדער סוחר זאל צייכענען די הלוואה אין דער געהע-רער הויך.

די יודישע פּערזאָמלונג וועט זיך אַרעאָניזאַציעס און פּערזאָנען, צו וועלכע זיי געהע-רען וועגען דער הויך פון די דאָך זיי דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע געל-דער אויף דער הלוואה;

די אַרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען, אז זיי זאלען זיך אַלען ביי די מיטגלידער צו פּערפּענעליכען און פּערוויזען די דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע סומעס אויף דער הלוואה און אַז ס'זאלען צונויפגעשטעלט ווערען אויסצוגע-וועלכע וועלען דערנאָך צוגעשטעלט ווערען דעם פּאָזיטיווע קאַמיטאַר פאַר דער לופט-שוץ-הלוואה.

די אַרגאַניזאַציעס און פּערבאנדען זענען מחויב צוצוהייטען, אז די מיט-גלידער זאלען צאהלען לויט די אָנגע-נומענע נאָרמעס.

פון „נורדיה“

שבת 9 אין דער פריה קומט פאַר אויפ'ן שטאַדטישען ספּאַרט פּלאַץ דער טרענינג פון דער פּוספּאל-סעקציע.

עס אויך אַרגאַניזירט געווארען א קויש באַל סעקציע.

סובסקריפציע פון דער לופט-שוץ-הלוואה דעם 30 אפריל און 3 מאי אין די פאסט-אמעטען און פאסט-אגענטען זיין סעטיג, אזוי ווי אין די וואַכען-טעג.

אין די דאזיגע טעג וועלען זיין סעטיג אין די פאסט-אמעטען די פענ-סטערלעך, אויסשליסליך פאר די איינ-צעהלונגען לסובת דער לופט-שוץ-הלוואה אויפ'ן טשפּ-קאַנטאָ פ. ק. א. אין די שעה'ן פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אָהן איבעררייס.

אין דער שעה'ן פון 8 פריה ביז 8 אווענד, אָהן איבעררייס. נאָטור פאַרן „פּאַן“ ווערען אויך אָנגע-נומען דורך אַלע פּאָסט-פּלאַצבוקעס.

די יעקב באלקאוויטש האט בעקומען אַ מעלדונג פון אויספאַרשונג אַמט, אַז די אויספאַרשונג אַרומ דער בעשולדי-גונג פאַר בעלידיגען דאָס פּוילישע פּאַלק איז געוואָרען אַנגלירט.

מיר האבען זיך אין פּערזאָנלעכע נומער ברייטער אַנגעשטעלט אויסדרי-קענדיג אוינזער בעוואַנדערונג גענען דעם ערנסט נעהמען אז אויספאַרשונג טען בלויז מצד דער אויספאַרשונג-אַמט. מיט צופרידענהייט נעמען מיר דערביי אַהן די ידיעה וועגען דער דעציזיע פון אַנגלירען די אַנקלאַגע גע-גען באלקאוויטש.

פון יודישען האַנדווערקער - לעבען זונטאג, דעם 23 טען ד. ה. איז אין סאַטנאָוויץ פאָרגעקומען א האַנדווער-קרי-קאַפּערענץ מיט דער בעטייליגונג פון פּאָלאַנדישע שפּערט: טשענסטאַקאָו, זאווערשע, דאַמבראווע, בענדין, סאַט-נאוויץ און קאַטאוויץ.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע איז איינשטימיג בפּשלאָסען געווארען, אז די האַנדווערקער-פּערבאנדען פון די אויבענדערמאָנטע שפּערט שליסען זיך אָן אין דער וואַרשאווער צענטראַלע פון יודישע האַנדווערקער און קליינ-אינדוסטריע.

פון טשענסטאַקאווער האַנדווערקער-פּערבאנד האבען אין דער קאַנפּערענץ אנטוויקעלט זיך חברים: גראַנקע, בלום, פריערמייטער און ספּיקטאָר ווינער.

די יודישע פּערזאָמלונג וועט זיך אַרעאָניזאַציעס און פּערזאָנען, צו וועלכע זיי געהע-רען וועגען דער הויך פון די דאָך זיי דעקלאַרירטע און איינגעצעהלטע געל-דער אויף דער הלוואה;

זונטאג, דעם 23 אפריל איז אין לאַ-קאַל פון סוחרים און פּאַבליקאַנטען-פּערזאָנען פּאַבליקאַנטען אַנאָימפּאָנירענרע מאַניפּעסטאַציע פּערזאָמלונג מיט'ן אַנ-טייל פון פּאַרשטעהער פון אַלע האַנ-דעלס און אינדוסטריע - גראַנדישע - לסובת דער לופט-שוץ-הלוואה.

דעם פּאַרויז האט געפיהרט פרעזעט ז. שטיילער. אין דער איינלייטונג האט פרעזעט שטיילער אונטערגעשריבן די גרויסקייט פון גאנצען יודישען סוחר'טום און אינדוסטריעלער צו אַפ-פּען די גרעסטע קרבנות ביים פּער-גרעסערן די מלוכה פּערטיידיגונג. דאס יודישע סוחר'טום האט שטענדיג, ווען עס האט זיך געפיהלט די נויטיגקייט, מיט מהאט דאַקומענטירט זיין פּאַס-ריאָטיום און האט געדינט דער מלוכה, ערפולענדיג אָהן פּאַרזאָרף די ביר-גערליכע פּליכטען. אויפ'ן רוף פון דער רענירונג פון דער רעפּובליק האט דאס סוחר'טום און די אינדוסטריע גע-איילט צו די קאַסעס, סובסקריבירענדיג די לופט-שוץ-הלוואה. פרעזעט שטיילער האט אויפגעצאָדערט די אַלע, וואס האבען ביז-איצט נישט ערפולט זייער פּליכט און נישט געצייכענט די הלוואה, אז זיי זאלען דאס טהון ווי אַמטלע-סטען. אין די רייען פון די טוב-סקריבענטען דאַרף נישט פּעהלען קיין איין יודישער סוחר און אינדוסטריע-לער.

דאן האט גענומען דאס וואָרט דער יודישער ראָט פון פּעראַיין האַ ארו. מ. האַסנפּעלד, וועלכער האט אין וואָרעם ווערטער געוואָרען די יודישע ווירטשאַפּטליכע ספּערען, אז זיי זאלען ווי אַמטלעכען צייכענען די לופט-שוץ-הלוואה. דאס פּערזאָמלונג פּערטיידיגונג-פּראָפּט פון דער מלוכה - האט ערקלערט אַרום. האַסנפּעלד - איז די פּליכט פון יעדען בירגער. אי-צעהויבט אין איצטיגען מאָמענט פון גרויסע ענדערונגען אויפ'ן פּאָליטישען האַרזאָנט דאַרפן מיר שטרעבען

10 ליסטעס געהן צו די שטאָרט = ראַט = וואָהלעצן

- 10-טער קרייז (ליסטע נר. 5)
- 1 ד"ר אַרנאָלד בראַט, (2) פעליקס שפיראָ, (3) דוד באַזשניקאָווסקי, (4) חיים וועקסלער, (5) יחיאַל געריכטער, (6) הענדל שמוּלצוויטש, (7) ישעיה גראַ-נעק, (8) יוסף בלעכשטיין.
- 11-טער קרייז (ליסטע נר. 8)
- 1) יעקב ראָזענבערג, (2) יוסף גאָלד-בערג, (3) ד"ר משה מערהינג, (4) ד"ר נחום לעוואַקאוויטש, (5) אַדוו. ירמיה גיסלער, (6) יעקב ראָזינער, (7) דוד קאַניעוואַלער, (8) נתן דוד בערלינגער.
- 12-טער קרייז (ליסטע נר. 7)
- 1) יעקב יצחק זשאַרנאוויצקי, (2) ד"ר ניטן בערנשטיין, (3) אברהם שוואַרץ, (4) יוסף זאָבערמאַן, (5) לייב קאַץ, (6) אברהם פּאָיצעס, (7) ישראל שלום מיטלער, (8) דוד פּייגענבוים.
- דער „בונד“ מיט די לינקע פ. צ. וועלען אין 3 אַבוואָדען.
- אין 10-טן קרייז זענען זייערע הויפט-קאַנדידאַטען: אהרן פּוץ, אברהם רע-זענבלאַט, אין 11-טן קרייז - רפאל פּערדערמאַן, ישראל יאַראַנאוויטש, אין 12-טן קרייז - א. א. ברום.
- די קליינענדלער געהען אין 2 אַבוואָדען: אין 10-טן קרייז זענען די הויפט קאַנדידאַטען: אַדאָלף עפשטיין, דוד פּליפּאוויטש, אין 11-טן קרייז - חיים פּרייערמירער, יחיאַל טאַפּאַר.
- אַנהויבענדיג פון דינסטאג וועט די הויפט-וואָהל קאָמיטע אַרורכופּהען די אַריינגעטראָגענע ליסטעס און זיי בע-שטעטיגען. די ליסטעס מיט די נעמען פון די קאַנדידאַטען וועלען פּערזענענ-ליכט ווערען דעם 5 מאַי.
- דעם 3-טן און 4-טן מאַי וועלען נאַכאַמאל אַרויסגעלעגט ווערען די וועהלער-רשימות נאָך דער ערגענצונג, אָבער קיין שום רעקלאַמאַציעס וועלען נישט קענען אַריינגעטראָגען ווערען.

Kino „BALTYK“ 14-16 אַגראָדאָוואַ
ענגלישער טייל מיט ראַמאַן נאָוואַראַ
SZEIK
ראַמאַנטישע איבערלעבענישען פון אַנצאַמע-קאַנענער מיליאָנערין

שבת-דער צווייטער קאַנצערט פון „מכבי“ - כאָר

נאָך דעם געלונגענעם ערשטעם קאַנ-צערט פון „מכבי“ כאָר, וועלכער איז אָדורך מיט דעם געהעריגען ערפאַלג, און אויף דעם אַלגעמיינעם פּערלעגן פון פּובליקום, וועט ווידערהאַלט דער ערשטער קאַנצערט שוין דעם קומענדיגן שבת, דעם 29 אַפּריל ד.י. 8.30 אָווענד אין אייגענעם ספּעציעל אױסגעפּרישטען זאַל פון „מכבי“, קאַטעדראַלאַ 13. בילעטען צו פּאַפּילערע פּרייזען צו בעקומען אין דרוקעריי פון ה' באַטשאַן, אַלע 6, ווי אויך אין סעקדעטאַריאַט פון „מכבי“.

נדבות אין רעדאַקציע פאַר „הומבי עניי“

די ברידער קאַסטמאַן צו דער יאהר-צייט פון זייערע פּערשטאַרבענע על-טערן 10 קילאָ ברויט.
די פּאַמיליע קאַפּלאַן צו דער יאהר-צייט פון זייער פּערשטאַרבענע מאַן און פּאַטער ה'ר יצחק ז"ל 5 קילאָ ברויט.
ה' שלום האַנדלסמאַן צו דער יאהר-צייט פון זיין פּערשטאַרבענע מוטער 5 קילאָ ברויט.
ה' יחיאַל גאָלדבערג צו דער יאהר-צייט פון זיין פּערשטאַרבענע פּאַטער 3 קילאָ ברויט.

בעריכטיגונג

אין לעצטען נומער פון דער „טשענ-סטאָכאָוער צייטונג“ איז פּערזענ-ליכט געוואָרען די נדבה פון 40 זל. (20 זל. פּאַר'ן פּשיטאַל און 20 זל. פּאַר'ן „מושב קדיש“) און דאָבי איז אױסגעגעבן געוואָרען דער נאָמען פון ד"ר ווייצענבלאַט פון אױסטרעליען אַנטשטאַט ס'האַט געדאַרפט זיין דער נאָמען ד"ר ווייצענבערג, וואס מיר בע-ריכטיגען.

Kino STYLOWY
Aleja 27.

לעבענס-דראַמע פון דער גרויסשטאַדי-שער נויט און ביז צו רייכטום און ליבע

MODELKA
אין די הויפט-ראַלען:
ישאַן קראָפּאָרד
און ספּעציעלער טראַסי.

KINO „EDEN“
דער טיטאַן פון עקראַן
האַרי באָר
אַלס מורח-העושר אין מעכטיגען טייל

TAJEMNICE MORZA CZERWONEGO
ליעבע און אַפּערוויליגקייט!
די פּרעהליכטע פּרעמיערע!
הומאַר-טורניר וואַרשא-לעמבערג!

Kino „LUNA“
די פּרעהליכטע פּרעמיערע!
הומאַר-טורניר וואַרשא-לעמבערג!

WŁOCZEGI
אין די הויפט-ראַלען:
שטשעפּקאָ אין טאַנקאָ, ווי אױך שע-לאַנסקי, ס. וויסאַצקאָ, גראַסובּנאַ, פּוטישניסקאַ א. א.
ערזיבט פאַר קינדער פון 10 יאהר.

זאהלען נישט קיין הכנסה שטייער דאָר-פּען זיין מיט 100 פּראָצ. העכער. אַ פּערזאָנלונג אין דער באַנען ספּולדוועלטיש, אַלע 9

אין צוואַמענהאַנג מיט דער סוב-סקריבעציע פאַר דער לופט-פּערטיידיגונג קומט פאַר זונטאָג, דעם 30-טן טען ד. ח. פּונקטליך 11 א זייער פאַרמיטאָן א פּערזאָנלונג אין אייגענעם לאַקאַל, אַלע 9, פון אַלע מיטגלידער. צוליב דער זעהר וויכטיגער פּראָגע מיוצן אַלע מיטגלידער פון דער באַנק ספּולדוועלטיש זיין אַנווענדער.

פון סוחרים און פאַבריקאַנטען-פּעראַיין אין טשענסטאָכאָו

דער סעקרעטאַריאַט פון סוחרים-פּעראַיין איז מודיע אַלע מיטגלידער, אז ער ערטיילט אַלערליי אינפּאָרמאַ-ציעס בנוגע די נאַרמעס ביים סובסקרי-בירען די לופט-שוץ הלוואה ביז'ן 5-טן מאַי ה.י. סענליך פון 7 ביז 9 אָווענד. אין זייער אייגענעם אינטערעס דאַר-פּען די מיטגלידער זיך מעלדען צאָהל-רייך, כּוּי אױסצומיידען עווענטועלע מיטפּערשטענדנישען און אונטערנעמליכ-קייטען ביים סובסקריבירען די הלוואה גלייכצייטיג איז דער סעקרעטאַריאַט מודיע, אז ס'זענען שוין אַנגעקומען די ענטגליטיג פּערפליכטענדע סובסקריבעציע-נאַרמעס.

דער סעקרעטאַריאַט פיהרט אַנענויע עווינדענץ פון די סובסקריבירטע סומעס, לויט'ן אױפּטראַן פון דער צענטראַלער סוחרישער מאַכט. אַלע מיטגלידער דאַרפּען דעוויבער ווענען די סובסקריבירטע סומעס מודיע זיין דעם סעקרעטאַריאַט פון דער געזעלשאַפּט.

אַ נייער וויצע-סעקראַטאַר אין טשענסטאָכאָו

דער וויצע סעקראַטאַר ליבאָאָ אין בעשטימט געוואָרען אַלס לייטער פון דער געזעלשאַפּט פּאַליטישער אַבטיילונג אין קעלץ און שוין אין דער נאַהנטסטער צוקונפט פּערלאָזט ער אונ-האַט בעת'ן 2 יעהריגען אַמטירען אין אַנווער סטאַט, גענומען אַנאַקטיווען אַנטייל אין היגען עפענטליכען לעבען און געווען פּרעזעס פון דער געזעל-שאַפּט אונטערוואַרטיגען דעם בוי פון פּאַווערעכע שולען. אַלס זיין פּערזענלעך אױפּן אַמט פון וויצע סעקראַטאַר אין טשענסטאָכאָו איז נאָמינירט געוואָרען יורי-מאַגניסער פּאַסטעמסקי.

סוקצעס פון אַ היגען באַקסער אין וואַרשא

דעם 22 און 23 טען ד.ח. זענען אין וואַרשאַ פּאַרזעקומען די באַקס-טייט-טערשאַפּטען פון „מכבי“ פּערבאַנד אין פּוילען מיט'ן אַנטייל פון די בעסטע יודישע באַקסער אין לאַנד. אין די דאָזיגע מייסטערשאַפּטען האָבען זיך בעשטייליגט פון היגען „מכבי“ אַרפּאַן און גראַנעק, דערביי האָט דער לעצטער אַבגעהאַלטען א גרויסען נצחון, אױסקעמפּענדיג די מייסטערשאַפּט פון „מכבי“ פּערבאַנד אין דער האַלב-מיטעל געוויכט.

אין די האַלב פּינאַלען שבת אין אָווענד, האָט גראַנעק בעזעצט דעם וואַרשאַווער באַקסער האַכשאַווער און אין פּינאַל צומאַרגענס זונטאָג, אין אַ הערליכען סטיל בעזעצט דעם סאַט-נאָווער אַקערמאַן, בעקומענדיג אוי אַרומ די מייסטערשאַפּט. כּדאי צוזעגעבען, אז אַקערמאַן, וועלכער איז מיט אַ קירצער צייט צוריק געווען דער בעזעצער פון מייסטער פון אייראַפּאַ-קאַלעסינסקי, איז אַ שטענדיגער רעפּרעזענטאַנט פון שלע-זיען און האָט אַ גוטען שם. גראַנעק האָט דעמאָנסטרירט אין וואַרשאַ אַ הויכע קלאַס פון באַקס און בעקומען די אַנערקענונג פון דער וואַרשאַווער פּרעסע און פון דער דאַר-טינער בעפּלעקערונג.

בעצאָק. צי האָבען מיר אַלע שוין ערפּילט אונזער פּליכט? לעמפּער אױלען צו די סובסקריבעציע פּונקטען, ווייל די צייט נעהט שנעל פּעריי. לעמיר געדענקען, אז דער שונא לייכט די געפּאַהר פון מלחמה שוידער וועט נישט מערביי, צוגעגרייט צו דער פּערטיידיגונג. די אַרבייטס וועלט, אַרבייטער און אַנגעשטעלטע, האָבען בעלענט דעם עקזעמפּל פון בירגערליכער פּליכט, דעקלאַרירענדיג אויף דער לופט-שוץ-הלוואה די פּערזינלעכע און שפּענדענדיג גרויסע נדבות לויט'ן פּאַנד צו בעוואַ-פענען דעם לופט-פּלאַט.

בנוגע דעם סוחרים, פּרייע פּראָ-פּעסיעס, אינדוסטריע און ערד-בעזיצער, איז צווישען זיי זענען פּערהאַן פּיעל מאַרודערען, וועלכע האַלטען זיך אויף מיט דער סובסקריבעציע ביז צום לעצ-טען מאַמענט. די דאָזיגע דאַרפּען געטאַדעלט ווערען צוליב זייער קליינער פּערשטענדניש פאַר די געברויכען פון דער מלוכה. די יעניגע סוחרים, אינדוסטריעלער א.א.וו., וועלכע האָבען ערפּילט זייער פּליכט און דעקלאַרירט, ווי אויך איי-געזאַהלט די לופט-שוץ הלוואה אין דער הויך, וואס איז פּעססענעשטעלט געווא-רען דורך די נאַרמעס פאַר די בעזונ-דערע קאַטעגאָריעס אונטערנעמונגען און בראַנזשעס, וועלען בעקומען בע-שיינענדיגע פון די פּאַוואַסאַווע און שטאַטישע קאַמיטאַרען. די דאָזיגע בעשיינענדיגע וועלען דיענען אַרויסצו-הענגען אויף אַנעפענטליכען אַרש. דאַס פּעהלען פון אַזאַ בעשיינענדיג אין אַ געווענלעך, פּירמאַ אַרער אַרבייטס-וואַרשטאַט וועט בעווייזען, אז דער אייגענטימער האַלט זיך אָב פון צייכע-נען די הלוואה. מיר מיינען אויס די געוועלבער און אונטערנעמונגען, ווע-מענס אייגענטימער עס ערפּולען נישט זייער פּליכט לגבי רער מלוכה פּעריי-דיגונג.

אַ מאַנאַגראַפֿיע פון יודישען טשענסטאָכאָו

שוין אַ לענגערע צייט, ווי עס איז געבוירען געוואָרען דער געדאַנק זיי היגע קולטור-טהור צו שאַפּען אַ מאַ-נאַגראַפֿיע פון דעם יודישען טשענסטאָ-כאָו. לעצטענס איז אַ גרופּע טשענסטאָ-כאָווער, וועלכע גוואַינען אין וואַרשאַ, צוגעטרעטען צו פּערזינליכען דעם פּלאַן, געגרינדעט אַ קאָמיטעט און שוין גרייטען זיי זיך אַרויסצוגעבען דעם ערשטען העפּט. אין וואַרשאַווער קאָמיטעט געהערען צווישען אַנדערע די ה"ה: ד"ר זאַקס, דר. מ. גרינבוים, אַדוו. פּרידע, אינזש. ה. ווילטשינסקי, ר. פּעדערמאַן, אַדוו. ז. עפשטיין, ד"ר יוזף קרוק, ג. לאַנדע, אַדוו. לייזעוואַויטש, ווי אויך ד"ר ע. רינגעלבוים.

די פּאַבריק פון י. אַלמאַן אויף דער לופט-שוץ-הלוואה

די מעטאַל-פאַבריק פון י. אַלמאַן האָט געצייכענט 10.000 זל. אויף דער לופט-שוץ-הלוואה. דאַס פּערטאַנאַל פון דער זעלבער פאַבריק האָט געצייכענט 5.000 זל. אַטעס.

די נאַרמעס פון די הויז-בעזיצער אויף דער לופט-שוץ-הלוואה

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דורך אונז געבראַכטער ליסטע פון נאַרמעס פאַר די סוחרים און אינדוסטריעלער אויף דער לופט-שוץ-הלוואה, האָבען מיר בעקומען פון אַרטיגען קאָמיטעט די אַנגענומענע נאַרמעס פאַר די הויז-בעזיצער, וועמענס הכנסה איז פון 160 זל. - 20 זל., פון 160 זל. - 300 זל., פון 25 פּראָצ. פון דער חודש-הכנסה נעמט, פון 300 ביז 400 זל. - 35 פּראָצענט, פון 400 ביז 600 זל. - 50 פּראָצ., פון 600 ביז 1000 זל. - 75 פּראָצ., פון 1000 ביז 2000 זל. - 100 פּראָצ., העכער 2000 זל. - 150 פּראָצ. פון דער חודש הכנסה נעמט. די נאַרמעס פאַר נייע הייזער, וואס

פּלענאַרע זיצונג פון פּעראַיניגטען יודישען וואָהל = בלאַק

זונטאָג 5 נאַכמיטאָג איז אין לאַקאַל פון הויזווערט פּעראַיין פּאַרזעקומען א פּלענאַרע פּערזאָנלונג פון פּעראַיניגטען יודישען וואָהל בלאַק. צי דער פּערזאָנלונג זענען געקומען פּאַרשטעהער פון אַלע פּאַליטישע ריכ-טונגען, ווירטשאַפּטליכע אַרגאַניזאַציעס און אומפּאַרטייאַישע געזעלשאַפּטען אין אַ צאָהל פון איבער 60 פּערזאָן. די פּערזאָנלונג עפענט לעוואַניק שפיראַ, וועלכער לאַדענט אין אין פּרעזידיום די ה"ה: מ. באַנעל, ד"ר ל. אַש און אַלס סעקרעטאַר - יעקב ראָ-זינער. אין נאַמען פון דער קעזעקטיוו גיס אָב לעוואַניק שפיראַ דעם בעריכט פון דער פּיז איצטער טעטיגקייט, פון וועלכען עס וויינט זיך ארויס, אז די צו-גרייכונגס-אַרבייט, ווי ציוניסטעלען די וועהלער-רשימות, קאַנטראַלירען די ליסטעס און נעמען ווער עס פּעהלט

74,564 וואָהל = בערעכטיגטע צו די שטאָרט = ראַט = וואָהלעצן

די אַלגעמיינע צאָהל וואָהל-בערעכ-טיגטע צו די שטאָרט-ראַט = וואָהלעצן בערעכט 74,564. אין רעזולטאַט פון די בעלענטע רעקלאַמאַציעס בעת'ן קאַנטראַלירען די וועהלער-רשימות, וועט די דערמאַנטע צאָהל זיך פּערגרעסערן מיט אַפּער'ך 150 פּערזאָן.

טשענסטאָכאָווער דעלעגאַטען אױפּן צוזאַמענפּאַהר פון יודישען ווירטשאַפּטליכען קאָמיטעט אין וואַרשא

ווי בעוואַסט איז זונטאָג פּאַרזעקו-מען אין וואַרשאַ אַ צוזאַמענפּאַהר פון דעלעגאַטען פון יודישען ווירטשאַפּטלי-כען קאָמיטעט אין פּוילען אונטער'ן פּאַרזיך פון ג. דעפּוטאַט ראַזמאַרין.

מיר מוזען זיין געהעריג צוגעגרייט צו דער פּערטיידיגונג...

עס דערנעהמערט זיך צום סוף די צייט, ווען די בעפעלקערונג דאַרף צייכענען די לופט-שוץ הלוואה אין אַזאַ הויך, ווי עס איז נויטיג צום געהערי-גען פּערזאָרען די אַרמעס מיט די נעראַל-הלוואה-קאָמיטאַר גענ. ל. בער-